ECLI:LV:AT:2018:0209.C11096614.1.S
Lieta Nr. C11096614
SKC – 21/2018
Civillietu departaments

Latvijas Republikas Augstākā tiesa
SPRIEDUMS
Rīgā 2018.gada 9.februārī

Augstākā tiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Mārīte Zāģere,
tiesnese Ļubova Kušnire,
tiesnese Inta Lauka

izskatīja rakstveida procesā civillietu sakarā ar prasītājas AS „SEB banka" pārstāves zvērinātas advokātes Daces Valds kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 27.augusta spriedumu AS „SEB banka" prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Starp Baltijas-Amerikas Uzņēmējdarbības fondu (turpmāk arī – Fonds) un /pers. B/ 2005.gada 5.maijā noslēgts aizdevuma līgums, ar kuru /pers. B/ izsniegts aizdevums 37 875 EU/pers. E/ nodrošināts ar aizņēmējam piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/. Iestājoties saistību neizpildes gadījumam, aizdevuma līguma 12.3.1.punktā pielīgtas aizdevēja tiesības vienpusēji atkāpties no līguma, nosūtot aizņēmējam paziņojumu un pieprasot aizdevuma pamatsummas un pielīgto procentu, līgumsoda un citu summu, kas paredzētas līgumā, samaksu 14 dienu laikā pēc aizdevēja pieprasījuma nosūtīšanas.

Baltijas-Amerikas Uzņēmējdarbības fonds un AS „SEB banka" (turpmāk arī - Banka) 2006.gada 5.jūlijā noslēguši cesijas līgumu, ar kuru jebkuri prasījumi, kas izriet no aizdevuma līguma, nodoti Bankai.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneša 2008.gada 16.maija lēmumu Fonda pieteikums par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu pret parādnieku /pers. B/ apmierināts, nododot bezstrīdus piespiedu izpildīšanai parādnieka saistību pret Fondu par 27 274,80 Ls, ko veido pamatparāds 25 495,14 Ls, kavētie procenti 1 047,78 Ls un līgumsods 952,52 Ls, piedziņu.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2010.gada 15.jūlija lēmumu apstiprināts nekustamā īpašuma – dzīvokļa Nr. /numurs/ un tam piekrītošo 11/1000 kopīpašuma domājamo daļu no daudzdzīvokļu mājas /adrese A/, izsoles akts, nostiprinot nekustamo īpašumu uz ieguvējas – SIA „Unisoft" vārda un ievedot to nekustamā īpašuma valdījumā. Minētais lēmums ir stājies likumīgā spēkā.

[2] AS „SEB banka" 2014.gada 12.septembrī cēlusi tiesā prasību pret /pers. B/ par parāda 16 821,94 EUR un tiesāšanās izdevumu piedziņu, kā arī lūgusi noteikt tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% gadā no aizdevuma pamatsummas.

Prasības pieteikumā norādīts šāds pamatojums.

Tā kā atbildētājs nepienācīgi pildīja no aizdevuma līguma izrietošās saistības, proti, neveica maksājumus līgumā noteiktajā apmērā un termiņā, Fonds, izmantojot aizdevuma līgumā pielīgtās tiesības vienpusēji atkāpties no līguma, /pers. B/ 2008.gada 16.janvārī nosūtīja paziņojumu par visa aizņēmuma samaksu, kuru pēdējais saņēma personīgi.

Ņemot vērā, ka aizdevums netika samaksāts, 2008.gada 29.aprīlī tiesā iesniegts pieteikums par saistību bezstrīdus izpildi pret parādnieku /pers. B/, kas ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneša 2008.gada 16.maija lēmumu apmierināts.

Ieķīlātais nekustamais īpašums /adrese A/, /datums/pārdots izolē par 18 400 Ls. Zvērināts tiesu izpildītājs 2011.gada 10.martā ieskaitījis prasītājas kontā naudas summu 15 772,91 Ls (22 442,82 EUR). Atgūtie naudas līdzekļi novirzīti attiecīgi - samaksai zvērinātam tiesu izpildītājam par sprieduma izpildes izdevumiem 2627,09 Ls (3738,01 EUR) un neizpildīto saistību: procentu - 1047,78 Ls (1490,86 EUR), līgumsoda - 952,52 Ls (1355,31 EUR) un pamatparāda daļas - 13 672,61 Ls (19 454,37 EUR) dzēšanai.

Atlikusī parāda summa, kas piedzenama no atbildētāja ir 13 083,93 EUR, kā arī prasītājas labā piedzenami sprieduma izpildes izdevumi 3738,01 EUR, kas kopā veido prasības summu - 16 821,94 EUR.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1760.pantu.

[3] Ar Cēsu rajona tiesas 2015.gada 8.aprīļa spriedumu prasība noraidīta.

[4] Izskatījusi lietu sakarā ar prasītājas iesniegto apelācijas sūdzību, Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2015.gada 27.augustā nosprieda prasību noraidīt.

Spriedumā norādīti šādi motīvi.

[4.1] Tā kā pirmās instances tiesas sprieduma pamatojums ir pareizs, apelācijas instances tiesa saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu (*ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākas instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt*) tam pievienojas un neatkārto spriedumā ietvertos argumentus.

[4.2] Nav šaubu, ka starp aizdevēju /pers. F/ fondu un /pers. B/ 2005.gada 5.maijā noslēgtais darījums - aizdevuma līgums - atbilstoši Komerclikuma 389.panta noteikumiem ir komercdarījums. Līdz ar to pušu tiesisko attiecību, tiesību un pienākumu, kas izriet no noslēgtā darījuma, apspriešanai Civillikums piemērojams tiktāl, ciktāl šīs attiecības neregulē Komerclikuma normas.

Pareizs ir pirmās instances tiesas atzinums, ka noilguma aprēķināšana jāveic saskaņā ar Komerclikuma 406.panta (no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā), šā likuma pārejas noteikumu 16.punkta un Civillikuma 1896.panta nosacījumiem.

Prasījuma triju gadu noilguma termiņa sākums skaitāms no 2011.gada 12.marta, kad zvērināts tiesu izpildītājs ieskaitīja prasītājas kontā izsolē atgūtā parāda daļu jeb kad notikusi pēdējā piespiedu izpildes darbība, kas saistīta ar parāda atgūšanu no /pers. B/. Lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka šis triju gadu termiņš pēc 2011.gada 12.marta tika pārtraukts ar kādām kreditora darbībām. Uz šādiem apstākļiem prasītāja nav norādījusi arī apelācijas sūdzībā.

[4.3] Nav pareizs apelācijas sūdzībā izteiktais viedoklis, ka, ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneša 2008.gada 16.maija lēmumu apmierinot pieteikumu par /pers. B/ saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu, pušu attiecības būtu uzskatāmas par privāttiesiskām, proti tādām, kas balstās uz aizdevuma līgumu un pakļautas piespiedu izpildei uz izpilddokumenta - tiesas lēmuma pamata, tāpēc saistību turpmākai izpildei piemērojams Civillikuma 1330., 1903.pants.

Civilprocesa likuma 400.panta (saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana) pirmās daļas pirmais punkts pieļauj ķīlas saistības izpildi, vēršot piedziņu tikai uz ieķīlāto mantu, t.i., nodibināto publisko hipotēku, kā tas noticis konkrētajā gadījumā. Tiesa nav lēmusi jautājumu par parāda piedziņu, ko iespējams darīt vienīgi prasības tiesvedības kārtībā. Nekādas citas piedziņas, pamatojoties uz minēto tiesas nolēmumu, nav iespējamas un tas nerada kādas jaunas aizdevēja un aizņēmēja tiesiskās attiecības, ko faktiski atzinusi arī prasītāja, vispārējā prasības kārtībā ceļot tiesā prasību par neatgūtā parāda piedziņu no /pers. B/.

Tā kā saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanas institūts pieļauj piedziņas vēršanu vienīgi uz nodibināto publisko hipotēku un kreditoram nav iespējams izvēlēties citus piedziņas līdzekļus, nevar uzskatīt, ka ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneša 2008.gada 16.maija lēmumu no /pers. B/ piedzīts viss parāds un ka šā lēmuma izpildei būtu piemērojams Civilprocesa likuma 546.panta pirmajā daļā noteiktais 10 gadu termiņš. Prasītāja, ceļot tiesā prasību vispārējā prasības kārtībā, pati apzinājās, ka ar minēto tiesas lēmumu visa parāda summa nav piedzīta.

Nav pamatota norāde apelācijas sūdzībā, ka aizdevuma līgums kā komercdarījums pēc parāda daļas atgūšanas saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanas procedūrā zaudē komercdarījuma statusu.

[5] Par Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 27.augusta spriedumu Bankas pārstāve zvērināta advokāte Dace Valds iesniegusi kasācijas sūdzību, kurā, atsaucoties uz materiālo tiesību normu nepareizu piemērošanu, kā arī procesuālo tiesību normu pārkāpumiem, lūgusi spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai.

Kasācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[5.1] Tiesa nepareizi interpretējusi Civillikuma 1904.pantā ietverto nosacījumu par saistību tiesību noilgumu – prasības celšana pārtrauc visas saistību tiesības noilgumu, kaut arī tā būtu paprieks celta tikai par šās tiesības noteiktu daļu. Iesniedzot pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu, prasītāja apzinājās, ka ceļ prasību tikai par saistību izpildes daļu, jo ieķīlātā nekustamā īpašuma tirgus vērtība nevarēja segt visu prasījuma summu.

[5.2] Tiesa nav ņēmusi vērā pieteikuma par saistību bezstrīdus piespiedu izpildi un attiecīgā tiesas lēmuma sekas. Tiesas lēmums, kas pieņemts Civilprocesa likuma 50.nodaļā ietverto normu kārtībā, saskaņā ar šā likuma 546.panta pirmo daļu ir izpildāms desmit gadu laikā. Piedzinējam ir tiesības nenodot šādu lēmumu izpildei uzreiz, bet atlikt tā izpildīšanu uz laiku līdz desmit gadiem. Prasību par parāda atlikušās daļas piedziņu prasītājai bija tiesības celt desmit gadu laikā (sākot no 2011.gada 10.marta). Tādējādi savas prasījuma tiesības prasītāja varēja izmantot līdz 2021.gada 9.martam.

[5.3] Uzskatīdama, ka saistību noilguma pārtraukšana iespējama tikai ar prasības celšanu, bet pieteikums par saistību bezstrīdus piespiedu izpildi un nekustamā īpašuma pārdošanu izsolē šādu noilgumu nepārtrauc, tiesa sašaurinoši iztulkojusi Civillikuma 1904.pantu. Civillikuma 1903.pants noteic - ja ar prasības celšanu uzsākto lietu prasītājs neturpina, tad noilguma tecējums atkal atjaunojas no tās dienas, kad viņam vajadzējis lietu tālāk virzīt, t.i., no pēdējā viņam noliktā un viņa garām palaistā termiņa. Šā jaunā noilguma termiņš vienmēr ir desmit gadi, kaut arī pirmējais būtu bijis īsāks.

Līdz ar to secināms, ka no 2011.gada 10.marta (diena, kad prasītājas bankas kontā ieskaitīta atgūtā parāda daļa) sāka ritēt jauns noilguma termiņš, kurš beigtos tikai 2021.gada 9.martā. Savukārt Komerclikuma 406.panta noteikumi ir attiecināmi vienīgi uz sākotnējo prasību, t.i., prasītājai pēc brīdinājuma nosūtīšanas un atkāpšanās no līguma trīs gadu laikā bija jāceļ tiesā prasība par saistību izpildi, ko prasītāja arī izdarījusi, 2008.gada 29.aprīlī iesniedzot pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildi.

[5.4] Lai gan Komerclikuma 406.pants ir speciālā tiesību norma attiecībā pret Civillikuma normām, taču konkrētajā gadījumā Komerclikuma 406.panta norma nav piemērojama. Noilgumu pārtrauc tiesības izlietošana (Civillikuma 1902.pants). Fondam sākotnēji iesniedzot pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildi, noilgums tika pārtraukts.

Sistēmiski iztulkojot Civillikuma 1902.-1904.pantu, kā arī ņemot vērā Augstākās tiesas 2009.gada 14.oktobra spriedumā lietā Nr.SKC-255 (C27032405) pausto atziņu, ka noilgumu pārtrauc tiesības izlietošana nevis tikai prasības celšana tiesā Civilprocesa likuma 127.panta izpratnē, secināms - prasītājam ir tiesība sākotnēji celt prasību (izlietot tiesību) tikai par saistības kādā tās daļā izpildi. Atbilstoši Civillikuma 1902.pantam līdz pieteikuma par saistību bezstrīdus piespiedu izpildi iesniegšanai tiesā aizritējušais laiks noilgumā nav ieskaitāms, bet sāk ritēt jauns noilguma termiņš, kas saskaņā ar Civillikuma 1903.panta otro daļu vienmēr ir desmit gadi. Komerclikuma 406.pants nav piemērojams gadījumos, kad kreditors ir izmantojis tikai daļu no tiesībām un vēlāk cēlis prasību par atlikušo saistību izpildi.

[5.5] Civillikuma 1895.pantā noteiktais vispārējais desmit gadu noilguma termiņš attiecas arī uz prasījumiem, kas izriet no aizdevuma līguma. Komerclikuma 406.pantā ietvertais nosacījums par trīs gadu noilguma termiņu attiecas vienīgi uz sākotnējo prasījumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildi.

[5.6] Tiesa, noraidot prasību, pārkāpusi likuma „Par tiesu varu" 17.pantu, Civilprocesa likuma 8.pantu, 93.panta pirmo daļu un 97.pantu, jo nav noskaidrojusi objektīvo patiesību. Prasītāja ir pierādījusi sava prasījuma pamatotību ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem, kuri spriedumā nav vērtēti.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi sprieduma likumību attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībās, kā tas noteikts Civilprocesa likuma 473.panta pirmajā daļā, Augstākā tiesa atzīst, ka spriedums atstājams negrozīts.

[7] Nevar piekrist kasācijas sūdzības iesniedzējas apsvērumiem, kuros apstrīdēta Komerclikuma 406.panta, Civillikuma 1902., 1903. un 1904.panta piemērošanas un iztulkošanas pareizība. Šajā sakarā norādāms turpmāk minētais.

[7.1] Lietā nav strīda par to, ka tiesiskās attiecības, kas starp pusēm izveidojās, noslēdzot aizdevuma līgumu, atbilst Komerclikuma 388.pantā regulētā komercdarījuma pazīmēm.

Lai vienkāršotu un paātrinātu privāttiesisko (komerctiesisko) apgrozību, vienlaikus nodrošinātu arī apgrozības stabilitāti, paaugstinātu uzticības aizsardzību un komersantu atbildības pakāpi, likumdevējs izdarīja būtiskus grozījumus Komerclikumā, iekļaujot tajā atsevišķu D daļu, kas stājās

spēkā 2010.gada 1.janvārī un regulē komercdarījumus.

„Šādam regulējumam ir būtiska nozīme komercattiecību funkcionēšanā, jo tā piemērošana sekmē komersantu rīcības vienveidību un paredzamību, kas, savukārt, palīdz paātrināt komerctiesisku apgrozību. Komercdarījumos kā viens no galvenajiem principiem ir atlīdzības princips, jo komercdarbības mērķis ir gūt peļņu un visi komersanta komercdarbības ietvaros slēgtie komercdarījumi ir prezumējami kā atlīdzības darījumi, kas dod komersantam tiesības prasīt atlīdzību arī bez sevišķas norunas. Privāttiesiskās apgrozības paātrināšanas princips paredz, ka komersantam operatīvi jāreaģē uz apstākļu izmaiņām, piemēram, prasījumi savu tiesību aizsardzībai komersantiem ir jāiesniedz ātrāk nekā tas paredzēts parastajiem civiltiesiskajiem darījumiem (Civillikumā paredzētais desmit gadu noilguma termiņš Komerclikumā samazināts līdz trim gadiem)" (*sk. skaidrojumu likumprojekta „Grozījumi Komerclikumā" anotācijā, pieejams:*

http://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimaLIVS.nsf/0/CA622B7AA262009CC225736B004CDA92).

Tādējādi secināms, ka trīs gadu noilguma ieviešanas mērķis ir nodrošināt stabilitāti komerctiesiskajās attiecībās un ātrumu komerctiesiskajā apgrozībā.

Atbilstoši Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9.panta sestās daļas 2.punktam Civillikuma noteikumi komercdarījumiem piemērojami tiktāl, ciktāl tos neierobežo Komerclikumā ietvertās tiesību normas.

Komerclikuma 406.panta formulējums (*sk. šā sprieduma 4.2.punktu*), dod pamatu konstatējumam, ka tajā paredzēts vienīgi noilguma tā sauktais speciālais (saīsinātais) termiņš komercdarījumiem, taču šā termiņa aprēķināšanas noteikumu regulējums iztrūkst.

To ievērojot, Civillietu tiesas kolēģija attiecībā uz tiem tiesību jautājumiem, kuri nav noregulēti speciālajā tiesību normā, pareizi piemērojusi Civillikuma desmitās nodaļas astotās apakšnodaļas normas, kas regulē noilguma institūtu civiltiesībās.

Respektīvi, tā kā, izskatot lietu pēc būtības, nodibināts, ka atbildētājs izmantoja savas tiesības atsaukties uz noilguma iestāšanos Bankas prasījumam, termiņu no komercdarījuma izrietošā prasījuma izlietošanai noteic Komerclikuma 406.panta speciālā tiesību norma, bet jautājumā, kas skar noilguma termiņa noteikšanu, piemērojamas vispārējās tiesību normas (Civillikuma 1902.-1906.pants).

[7.2] Civillikuma 1896.pants reglamentē kārtību, kādā nosakāms noilguma iesākuma brīdis, proti, noilgums sāk ritēt ar to dienu, kurā prasījums ir tā nodibināts, ka pret parādnieku, kas nav izpildījis savu pienākumu, nekavējoties var celt prasību, kaut arī tomēr vēl nebūtu ne parādnieks liedzies izpildīt, ne arī kreditors viņam to atgādinājis.

No lietas materiāliem redzams, ka atbildētāja pienākums izpildīt saistības un samaksāt parādu iestājās 2008.gada 30.janvārī, jo kreditors 2008.gada 16.janvārī izsniedza viņam paziņojumu par vienpusēju atkāpšanos no līguma un parāda samaksu līdz minētajam datumam (*lietas 28.lp.*).

Tas nozīmē, ka noilguma iesākums atbilstoši Civillikuma 1896.pantam skaitāms no 2008.gada 31.janvāra, kad atbildētājs nebija labprātīgi samaksājis parādu. Tādējādi atzīstams, ka prasītājai no 2008.gada 31.janvāra radās tiesības celt tiesā prasību pret atbildētāju par parāda piedziņu vai veikt citas darbības parāda atgūšanai.

Tāpat lietas materiāli liecina, ka prasītāja 2008.gda 24.aprīlī iesniedza tiesā pieteikumu, lūdzot pakļaut atbildētāja saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanai, t.i., izvēlējās Civilprocesa likuma 50.nodaļas normās paredzēto tiesību aizsardzības līdzekli, kas šā likuma 400.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē vērsts uz saistības nodrošināšanai - ieķīlātā parādniekam piederošā nekustamā īpašuma (publiskas hipotēkas) - realizēšanu vienkāršotas un ātras procedūras ietvaros. Saņēmusi tai labvēlīgu pirmās instances tiesas tiesneša lēmumu, kuram saskaņā ar Civilprocesa likuma 540.panta 4.punktu piemīt izpildu dokumenta spēks, prasītāja šo lēmumu iesniedza zvērinātam tiesu izpildītājam piespiedu izpildei, kas pēc likumā noteikto darbību veikšanas noslēdzās 2011.gada 10.martā, zvērinātam tiesu izpildītājam izsolē iegūto ķīlas priekšmeta pirkuma maksu ieskaitot kreditora kontā.

Līdz ar to nav racionāla pamata šaubām, ka, pirmkārt, prasītāja savlaicīgi, t.i., ievērojot Komerclikuma 406.panta noteikumus, veica tiesiskas darbības, lai saņemtu saistības izpildījumu no parādnieka, otrkārt, iepriekš minēto tiesību izlietojums atbilstoši Civillikuma 1902.pantam pārtrauca noilgumu.

[7.3] Ja noilgums tiek pārtraukts, tad tas skaitāms no jauna ar brīdi, kad pabeigta izpildu lietvedība, kuras ietvaros kreditors no ķīlas pārdošanas nav saņēmis pilnīgu apmierinājumu, jo pēdējam šādā gadījumā saglabājas tiesība prasīt gan parāda atlikuma, gan ķīlas pārdošanai taisīto nepieciešamo izdevumu piedziņu (Civillikuma 1330.pants).

Tādā situācijā, kad parādnieks labprātīgi nesedz atlikušo parādu un ķīlas pārdošanas izdevumus, Civillikuma 1330.pantā paredzēto kreditora tiesību īstenošana nav iespējama citādi, kā ceļot attiecīgu prasību tiesā.

Kasācijas sūdzībā pamatoti norādīts, ka tiesneša lēmumu, kas pieņemts Civilprocesa likuma 50.nodaļā iekļauto normu kārtībā, kreditors saskaņā ar Civilprocesa likuma 546.panta pirmo daļu ir tiesīgs nodot piespiedu izpildei desmit gadu laikā. Taču tajā pašā laikā par kļūdainu atzīstams turpmāk izteiktais pieņēmums, ka Banka prasījuma tiesības par neatgūtā parāda daļas piedziņu no atbildētāja var izmantot līdz 2021.gada 9.martam, jo tas ir acīmredzamā pretrunā ar izskatāmajā lietā nodibināto apstākli, proti, Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneša 2008.gada 16.maija lēmums pēc kreditora iniciatīvas tika izpildīts. Tādējādi runāt par Civilprocesa likuma 546.panta pirmās daļas noteikumu piemērošanu izskatāmajā lietā nav nekāda iemesla. Turklāt prasītājas apgalvojums, ka noilguma iesākumu Civillietu tiesas kolēģija skaitījusi no tiesneša lēmuma par saistību pakļaušanu bezstrīdus piespiedu izpildīšanai pieņemšanas dienas, neatbilst spriedumā atspoguļotajiem faktiem.

Šeit jāuzsver, ka izvēle, kad tieši nodot tiesneša lēmumu piespiedu izpildei un vai to vispār darīt, ir piedzinēja ziņā. Jebkurā gadījumā noilguma pārtraukums turpinās tikmēr, kamēr šis lēmums nav izpildīts, protams, Civilprocesa likuma 546.panta pirmajā daļā noteikto desmit gadu robežās. Turpretī tad, ja tiesneša lēmuma piespiedu izpildīšanas process ir noslēdzies, noilguma ritējums, kā tas iepriekš jau atzīmēts, iesākas no jauna.

[7.4] Nepelna ievērību kasācijas sūdzības iesniedzējas apgalvojuma formā, t.i., bez pienācīga pamatojuma (atrauti no normu konteksta īpaši akcentējot tikai vienu sastāva pazīmi), izteiktais pārmetums, ka tiesa nepareizi iztulkojusi Civillikuma 1903.pantu (*citēts šā sprieduma 5.3.punktā*), jo pārbaudāmajā spriedumā nav atrodami motīvi, kas liecinātu, ka minētā norma vispār tikusi piemērota. Tātad var prezumēt, ka tiesa neatzina par nodibinātiem tādus apstākļus, kuri veido Civillikuma 1903.panta tiesisko sastāvu.

Šajā sakarā arī norādāms, ka Augstākā tiesa 2017.gada 14.decembra spriedumā, balstoties uz Civillikuma 1903.panta piemērošanas juridisko aspektu izpēti faktisko un tiesisko apstākļu ziņā pēc būtības analogā lietā Nr.SKC-265/2017 (C 20281114), nonākusi pie šādiem secinājumiem: „Ieķīlātā nekustamā īpašuma pārdošanas process, kura laikā netika iegūta tāda summa, lai pilnībā apmierinātu prasījumu, tika pabeigts [..] un tā turpināšana nebija iespējama. Proti, zvērināts tiesu izpildītājs pārdeva nekustamo īpašumu izsolē un nevarēja izmantot citus likumā noteiktos piespiedu izpildes līdzekļus. Līdz ar to lieta tika pabeigta un tās turpināšana vairs nav iespējama principā, savukārt no Civillikuma 1903.panta hipotēzes tieši izriet lietas turpināšanas iespējamība. Tāpat minētās tiesvedības ietvaros nav konstatējams nekāds tiesas noteikts termiņš, kuru prasītāja būtu palaidusi garām un kura pastāvēšana ir Civillikuma 1903.panta hipotēzē noteiktais šīs normas piemērošanas nepieciešamais priekšnoteikums. Gluži pretēji, atbilstoši Civillikuma 1330.pantam prasītājai bija jāceļ jauna prasība tiesā vai jāveic citas darbības (piemēram, vienošanās ar parādnieku par atlikušā parāda labprātīgu samaksu u.tml.) atlikušā parāda atgūšanai" (*sk. minētā sprieduma 9.3.punktu*).

Tādējādi rezumējams, ka Civillikuma 1903.panta norma uz lietā nodibinātajiem apstākļiem nav attiecināma.

Atgādinot, ka tādi personas aizskarto vai apstrīdēto tiesību aizsardzības līdzekļi kā prasības celšana un pieteikuma iesniegšana par saistības

pakļaušanu piespiedu izpildīšanai ir divi patstāvīgi, turklāt pilnīgi atšķirīgi procesuālo tiesību institūti, Augstākā tiesa noraida kasācijas sūdzības iesniedzējas argumentus, kuros parāda daļas atgūšana Civilprocesa likuma 50.nodaļas normu kārtībā pieņemta lēmuma piespiedu izpildes ceļā pielīdzināta Civillikuma 1904.pantā norādītajam prasījumam.

Apelācijas instances tiesa pamatoti atzinusi, ka pēc tiesneša lēmuma piespiedu izpildīšanas procesa noslēguma, sāka ritēt jauns - Komerclikuma 406.pantā noteiktais nevis Civillikuma normās paredzētais noilguma termiņš.

„ [..] secinājums, ka pēc noilguma pārtraukšanas piemērojams tas pats Komerclikuma D daļā noteiktais īsākais noilguma termiņš, atbilst komercdarījumu vispārīgo noteikumu mērķim - sekmēt tiesisko noteiktību un ātrumu komerctiesiskajā apgrozībā, kā arī komerctiesību principiem, īpaši privāttiesiskās apgrozības paātrināšanas principam (komersantam operatīvi jāreaģē uz apstākļu izmaiņām, proti, prasījumi savu tiesību aizsardzībai jāiesniedz pietiekami ātri). Pretējā gadījumā, piemērojot Civillikumā paredzēto desmit gadu noilgumu, Komerclikumā ietvertais regulējums attiecībā uz komercdarījumiem zaudētu nozīmi, kas būtu pretrunā ar [..] komercdarījumu regulācijas mērķi" (*sk. Augstākās tiesas 2017.gada 14.decembra sprieduma lietā Nr.SKC-265/2017 (C 20281114) 9.4.punktu*)".

Kasācijas instances tiesas tiesnešu sastāvs izskatāmajā lietā nekonstatē pamatu tam, lai ierosinātu atkāpšanās no iepriekš citētajām atziņām jeb judikatūras maiņas procedūru (Civilprocesa likuma 472.panta otrā daļa).

[7.5] Apelācijas instances tiesa, kā atklāj sprieduma argumentācija, vispusīgi noskaidrojusi apstākļus un novērtējusi pierādījumus, kuriem ir nozīme strīda pareizam atrisinājumam, sniegdama pietiekami izvērstu pamatojumu gala slēdzienam, ka, Bankai neceļot prasību par parāda atlikuma, lēmuma piespiedu izpildes izdevumu piedziņu Komerclikuma 406.panā noteiktajā termiņā un neiesniedzot pierādījumus, kas apstiprinātu noilguma pārtraukšanu šo trīs gadu laikā, ir iestājies noilgums, kas izbeidz prasītājai tiesību prasīt šā parāda piespiedu piedziņu tiesas ceļā.

Līdz ar to nav objektīva iemesla uzskatīt, ka Civillietu tiesas kolēģija pārkāpusi kasācijas sūdzībā minētās procesuālo tiesību normas.

[8] Iepriekš izklāstīto apsvērumu kopums ļauj secināt, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir tiesisks, tāpēc kasācijas sūdzības apmierināšanai nav pamata.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 1.punktu, Augstākā tiesa

n o s p r i e d a

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 27.augusta spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.
Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese	M.Zāģere
Tiesnese	Ļ.Kušnire
Tiesnese	I.Lauka